

Nhận thức về phát triển kinh tế - xã hội thành phố Cần Thơ

TS. Trần Thanh Bé
Viện trưởng Viện Kinh tế - xã hội thành phố Cần Thơ

Nhận thức được bối cảnh “công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”, với điều kiện của “thành phố trẻ”, lãnh đạo thành phố Cần Thơ đã đề ra 6 nhiệm vụ trọng tâm. Trong 6 nhiệm vụ đó, có ba khâu đột phá:

Một là, huy động mọi nguồn lực, tập trung hoàn chỉnh và hiện đại hóa hệ thống kết cấu hạ tầng - làm cơ sở phát triển, bao gồm: giao thông thủy bộ, đô thị, khu và cụm công nghiệp, khu du lịch, đô thị mới...;

Hai là, đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực - làm động lực phát triển, bao gồm: nâng cao dân trí và chất lượng nguồn nhân lực, đào tạo lao động kỹ thuật, có chính sách thu hút nhân tài, xây dựng đội ngũ lãnh đạo, chuyên gia đầu ngành, cán bộ chuyên môn giỏi;

Ba là, đẩy mạnh cải cách hành chính, hoàn thiện thể chế, xây dựng cơ chế, chính sách thích hợp, hiện đại hóa nền hành chính phục vụ sự phát triển - tạo môi trường đầu tư thông thoáng, thu hút mạnh đầu tư tư nhân và đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI).

Ngoài 3 nhiệm vụ giữ vai trò là 3 khâu đột phá này, lãnh đạo thành phố còn đề ra 3 nhiệm vụ, gồm: (1) Thực hiện tốt công tác quy hoạch xây dựng và phát triển thành phố trên các lĩnh vực, nâng cao chất lượng tiêu chí đô thị loại I trực thuộc trung ương phục vụ yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa thành phố; (2) Xây dựng nếp sống văn minh đô thị, người Cần Thơ “trí tuệ - năng động - nhân ái - hào hiệp - thanh lịch”; (3) Giải quyết tốt hơn vấn đề an sinh xã hội, nâng cao chất lượng cuộc sống nhân dân.

Quan điểm trong phát triển nêu trên được thể hiện rõ nét trong Quy hoạch chung thành phố Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 và Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội thành phố Cần Thơ đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030

đã được phê duyệt tại các Quyết định số 1515/QĐ-TTg ngày 28-8-2013 và 1533/QĐ-TTg ngày 30-8-2013 của Thủ tướng Chính phủ. Theo đó:

Định hướng cơ cấu kinh tế thành phố sau năm 2020 là “Dịch vụ - công nghiệp - nông nghiệp công nghệ cao”; đến năm 2030 khu vực dịch vụ và công nghiệp chiếm 98% trong cơ cấu kinh tế; thành phố Cần Thơ sẽ là một trung tâm du lịch, trung tâm giao thương và phân phối hàng hóa.

Bên cạnh tiêu chí văn minh hiện đại, thành phố Cần Thơ sẽ là một đô thị sinh thái, giữ gìn và tôn tạo “mảng xanh” (bao gồm cây xanh, công viên và mặt nước), gắn kết hài hòa các yếu tố tự nhiên - xã hội - con người trên một không gian đô thị sông nước phát triển bền vững. Tại Cần Thơ sẽ hình thành các trục kinh tế và cảnh quan đô thị, có những kiến trúc đặc trưng của một đô thị sông nước miệt vườn - một đặc trưng riêng có của thành phố, phù hợp và tiêu biểu cho bản sắc văn hoá của cả vùng đồng bằng sông Cửu Long.

Kinh tế thành phố cơ bản là nền kinh tế tri thức, dựa vào các ngành có công nghệ cao, chất lượng cao; khoa học và công nghệ trở thành một trong những động lực chính trong phát triển kinh tế - xã hội thành phố.

“Cải cách hành chính, tập trung mọi nguồn lực, hướng về cơ sở” đã trở thành chủ đề năm của hai năm liên tiếp 2013 - 2014. Bên cạnh đó, nguồn nhân lực chất lượng cao đã được bổ sung đáng kể thông qua nỗ lực thực hiện đề án “Cần Thơ 150” - Đào tạo 150 người có trình độ thạc sĩ và tiến sĩ ở nước ngoài từ nguồn ngân sách địa phương.

Nhiều công trình quy mô đã được đầu tư, hoàn thành và phát huy hiệu quả như cầu Cần Thơ (năm 2010), cảng hàng không quốc tế Cần Thơ (năm 2011), quốc lộ 91B, quốc lộ Nam Cần Thơ, đường tỉnh Bốn Tổng - Một Ngàn..., cùng nhiều công trình hạ tầng khác đang tiếp tục được xây dựng như: cảng Cái Cui, quốc lộ 91, cầu Vàm Cống...

Tuy vậy, nhận thức về phát triển kinh tế - xã hội thành phố Cần Thơ thời gian qua cũng không tránh khỏi những hạn chế, bất cập. Đó là:

Nguồn vốn cần nhiều trong bối cảnh hạn chế đầu tư công nhưng lại đầu tư dàn trải, thiếu tập trung cho hệ thống kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, dẫn đến lãng phí, hiệu quả đầu tư thấp.

Vẫn còn những băn khoăn, chưa rõ ràng trong xác định “công nghiệp mũi nhọn, công nghiệp ưu tiên, công nghiệp hỗ trợ, sản phẩm chủ lực” của thành phố trung tâm trong vùng đồng bằng sông Cửu Long để từ đó có những quyết sách phù hợp.

Quan điểm “an ninh lương thực” cho Thành phố vẫn còn được nhắc đến thường xuyên, làm hạn chế những cơ chế, chính sách và giải pháp phù hợp đủ mạnh để chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp của đô thị trung tâm vùng (phục vụ sự phát triển nông nghiệp toàn vùng).

Nguồn nhân lực chưa đáp ứng yêu cầu của đại đa số doanh nghiệp, của nền kinh tế tri thức, nhưng chưa có nhiều chính sách, cơ chế phù hợp, đủ mạnh để đào tạo nhân lực địa phương, thu hút và sử dụng nguồn nhân lực chất lượng cao trong vùng (từ các viện, trường của Trung ương trên địa bàn), trong nước và hợp tác quốc tế.

Cải cách hành chính tuy có nhiều nỗ lực nhưng chưa đủ mạnh để nền hành chính công thật sự chuyên biến theo hướng “phục vụ doanh nghiệp, phục vụ sản xuất kinh doanh” hơn là quản lý, vì thế, nhiều doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế vẫn chưa phát huy hết tiềm năng nguồn lực (vốn, công nghệ, quản lý) để phát triển sản xuất - kinh doanh theo định hướng chung của thành phố.

Thành phố Cần Thơ được xem là “trung tâm”, là “động lực” thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ của cả vùng đồng bằng sông Cửu Long nhưng đến nay vẫn còn thiếu cơ chế và giải pháp phù hợp để thật sự có liên kết hữu hiệu với các tỉnh trong Vùng kinh tế trọng điểm đồng bằng sông Cửu Long, với các tỉnh còn lại của vùng và các vùng khác, nhằm phân công, phát huy lợi thế của từng địa phương trong tổng thể lợi thế của vùng và liên vùng.

Đề xuất, kiến nghị

Để phát triển kinh tế - xã hội thành phố Cần Thơ trên nền kinh tế tri thức, theo hướng hội nhập khu vực và quốc tế ngày càng sâu rộng, tăng trưởng xanh..., xứng đáng với vai trò trung tâm, động lực phát triển vùng, thực sự là một đô thị sinh thái văn minh hiện đại giữa vùng sông nước đồng bằng sông Cửu Long, thành phố Cần Thơ cần:

Một là, trung ương hỗ trợ cơ chế, chính sách phù hợp để Cần Thơ trở thành “đầu mối” thật sự hiệu quả cho liên kết vùng và liên vùng, phát huy tốt nhất lợi thế tương đối của từng địa phương trong toàn vùng (biên giới, ven biển Đông và Tây, “miệt vườn, miệt ruộng”, công nghiệp, dịch vụ - du lịch, nông nghiệp...). Song song đó, thành phố cần tăng cường liên kết với các địa phương trong và ngoài vùng đồng bằng sông Cửu Long, tranh thủ sự hỗ trợ của Trung ương, các bộ ngành và đẩy mạnh hợp tác quốc tế.

Hai là, huy động và tập trung nguồn lực hoàn thiện hệ thống kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội hiện đại, đồng bộ, đủ tầm để trở thành “trung tâm vùng” trong giao thương, phân phối, công nghiệp, dịch vụ, khoa học - công nghệ, giáo dục - đào tạo... Nguồn vốn cần rất lớn, nỗ lực của Cần Thơ - thành phố trẻ - là không đủ, rất cần được Trung ương hỗ trợ để thu hút mạnh hơn các nguồn lực đầu tư trong và ngoài nước.

Ba là, thống nhất xác định đúng hướng phát triển của thành phố trong mối liên kết cả vùng đồng bằng sông Cửu Long; cải cách mạnh mẽ nền hành chính công (phục vụ thay vì quản lý), với cơ chế và giải pháp phù hợp, tạo môi trường thuận lợi nhất để huy động sự tham gia của mọi tầng lớp nhân dân (doanh nhân, công nhân, nông dân, trí thức... trong và ngoài địa bàn), nhằm phát huy các năng lực sẵn có, xây dựng năng lực mới, góp phần phát triển nhanh và bền vững thành phố.

Bốn là, tập trung khai thác những tiềm năng và lợi thế của thành phố, đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu nền kinh tế theo hướng hiệu quả - công nghệ cao, duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế cao gắn với nâng cao chất lượng, năng lực cạnh tranh. Thực hiện tốt công tác quy hoạch, quản lý, thực hiện quy hoạch xây dựng và phát triển hệ thống kết cấu hạ tầng kỹ thuật và xã hội hiện đại và đồng bộ; tạo môi trường thuận lợi để huy động mọi nguồn lực (con người, tài chính, khoa học, quản lý...) cho sự phát triển nhanh và bền vững.

Năm là, tăng cường quốc phòng và an ninh, giữ vững ổn định chính trị và trật tự an toàn xã hội; bảo đảm thực thi tốt các chính sách an sinh xã hội, giảm hộ nghèo, tăng hộ khá, giàu; nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, phát triển khoa học và công nghệ, chăm lo tốt sức khỏe nhân dân, chú trọng bảo vệ tài nguyên và môi trường và ứng phó với những tác động bất lợi do biến đổi khí hậu, nước biển dâng.../.

(Theo Tạp chí Cộng sản)